

**O B O W I A Ź K I S Z K O Ł Y
W Z A K R E S I E Z A P E W N I E N I A
B E Z P I E C Z E Ń S T W A
U C Z N I O M**

Bezpieczeństwo uczniów

– obowiązki szkoły w przepisach prawa

Obowiązek szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów w szkole określają przepisy prawa zawarte w:

A) ustawach:

- **z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.),**
- **z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 ze zm. oraz z 2019 r. poz. 534),**
- **z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 ze zm.),**

- z dnia 26 czerwca 1974 r. **Kodeks pracy** (Dz. U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.),
- z dnia 20 czerwca 1997 r. **Prawo o ruchu drogowym** (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990 ze zm. oraz z 2019 r. poz. 53 ze zm.),
- z dnia 26 października 1982 r. **o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.),
- z dnia 9 listopada 1995 r. **o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** (Dz. U. z 2018 r. poz. 1466 ze zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. **o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, ze zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 r. **o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

- z dnia 26 października 1982 r. **o postępowaniu w sprawach nieletnich** (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
- z dnia 23 kwietnia 1964 r. **Kodeks cywilny** (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm. oraz z 2019 r. poz. 80),
- z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny** (Dz. U. 2018 r. poz. 1600 ze zm.),
- z 25 lutego 1964 r. **Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (Dz. U. z 2017 r. poz. 682, z 2018 r. poz. 950 oraz z 2019 r. poz. 303).

B) w rozporządzeniach:

- **MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 oraz z 2018 r. poz. 2140),**
- **MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 222),**
- **MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591, z 2018 r. poz. 1647 oraz z 2019 r. poz. 323),**
- **MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977, z 2014 r. poz. 803 oraz z 2016 r. poz. 895),**

- **MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249 oraz z 2018 r. poz. 214),**
- **MEN z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. poz. 1055),**
- **MEN z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 452),**
- **RM z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).**

Ustawowy obowiązek **dyrektora szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów zawierają zapisy ujęte w:**

art. 6 KN - Nauczyciel obowiązany jest:

rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

W świetle obowiązujących przepisów prawa bezpieczeństwo uczniów można rozumieć jako:

A/ BEZPIECZNE OTOCZENIE UCZNIA

- **Bezpieczna droga ucznia do szkoły**
- **Bezpieczne warunki pobytu dziecka w szkole – przepisy bhp**
- **Udzielanie pierwszej pomocy**
- **Przeciwdziałanie agresji i przemocy**
- **Reagowanie w sytuacjach nadzwyczajnych**
- **Bezpieczny wypoczynek dziecka**

B/ POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA UCZNIA

- **Dobry klimat**
- **Promowanie zdrowego stylu życia**
- **Bezpieczeństwo w sieci**
- **Przeciwdziałanie wykluczeniu**
- **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
- **Rozwiązywanie konfliktów**

A/ BEZPIECZNE OTOCZENIE UCZNI

Bezpieczna droga ucznia do szkoły

Organ prowadzący ma obowiązek zapewnić bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu, jeżeli droga dziecka z domu do szkoły przekracza ustawowe odległości.

Dyrektor szkoły:

- **zapewnia opiekę podczas przejścia dziecka ze szkoły do autobusu,**
- **określa zasady przyprowadzania i odbierania dziecka ze szkoły przez rodziców lub osoby upoważnione przez rodziców.**

art. 17 ust. 3, 3a, ustawy o systemie oświaty, art. 39 ust. 2 pkt 2 Prawa oświatowego, statut placówki,

Bezpieczne warunki pobytu dziecka w szkole – przepisy bhp

Dyrektor zapewnia bezpieczeństwo ucznia w szkole, podczas zajęć organizowanych przez szkołę, jak również organizowanych poza obiektami należącymi do tych jednostek

- **dokonuje kontroli (co najmniej raz w roku) obiektów należących do szkoły oraz określa kierunki ich poprawy,**
- **w pomieszczeniach zapewnia właściwe oświetlenie, wentylację i ogrzewanie, ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej,**
- **dba, aby prowadzone zajęcia, odbywały się pod nadzorem upoważnionych do tego osób,**
- **opracowuje harmonogram dyżurów nauczycielskich, aby przerwy w zajęciach uczniowie spędzali pod nadzorem nauczyciela,**

-
- **dba, aby wyposażenie szkoły posiadało odpowiednie atesty lub certyfikaty,**
 - **dba, aby plany ewakuacji umieszczone były w widocznym miejscu, a drogi ewakuacyjne oznaczone w sposób wyraźny i trwałe,**
 - **systematycznie zapoznaje uczniów z zasadami ewakuacji,**
 - **prowadzi rejestr wypadków oraz omawia z pracownikami ich przyczyny oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.**

§ 2; § 3.1; §4; §5; §8.1; §9; §14.1; §30; §31; §50; §51 rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach

Dyrektor szkoły podstawowej jest zobowiązany **zapewnić zajęcia świetlicowe dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej ze względu na czas pracy rodziców lub organizację dojazdu dziecka do/ze szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole.**

art. 105 ust. 1 Prawa oświatowego,

Udzielanie pierwszej pomocy

Nauczyciele, w szczególności prowadzący zajęcia w warsztatach, laboratoriach, a także zajęcia wychowania fizycznego, podlegają przeszkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

*§ 21 rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach,
Kodeks pracy*

Przeciwdziałanie agresji i przemocy

Każdy, kto stwierdzi istotne okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomieniu o tym rodziców, sądu rodzinnego, Policji lub właściwego organu.

Szkoła jest zobowiązana do złożenia do sądu rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację rodzinną dziecka, gdy otrzyma informację o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu.

Reagowanie w sytuacjach nadzwyczajnych

System oświaty zapewnia:

- **utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,**
- **upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.**

Zadaniem szkoły jest podejmowanie skutecznych działań **prewencyjnych w celu kształtowania właściwych postaw obywatelskich, budowania poprawnych relacji społecznych.**

Bezpieczny wypoczynek dziecka

Szkoła, organizując wycieczki, imprezy szkolne lub wypoczynek zobowiązana jest do zapewnienia opieki i bezpieczeństwa w sposób określony **w wewnątrzszkolnym regulaminie opracowanym w oparciu o przepisy wydane na podstawie ustawy o kulturze fizycznej i ustawy o systemie oświaty.**

W regulaminie winno się określić:

- **zasady poruszania się uczniów - podczas pieszych wycieczek,**
- **zasady poruszania się kolumn pieszych,**
- **zasady poruszania się podczas rajdów rowerowych.**

§ 1 rozporządzenia w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania,

§ 9 ust. 2 rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki,

art. 11, 12 i 43 Prawa o ruchu drogowym ustawa o systemie oświaty.

B/ BEZPIECZNE ZACHOWANIE UCZNI

Przeciwdziałanie uzależnieniom

Na terenie szkół zabrania się:

- **sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,**
- **palenia wyrobów tytoniowych,**
- **posiadania substancji uzależniających.**

Szkoła jest zobowiązana do realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

art. 5 ust. 2; art. 14 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, art. 5 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

Do zadań szkoły należy prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży **zagrożonych uzależnieniem, w szczególności:**

- systematyczne **rozpoznawanie** i diagnozowanie zagrożeń związanych z uzależnieniem,
- **informowanie** uczniów, nauczycieli, rodziców o skutkach zagrożeń,
- **współpraca** z rodzicami,
- prowadzenie **poradnictwa** w zakresie zapobiegania uzależnieniom.

Zadania szkoły w powyższym zakresie winny być ujęte w **programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły.**

Bezpieczeństwo w sieci

Szkoły zapewniające dostęp do internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, a w szczególności **zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.**

Dbłość o dobry klimat

System oświaty zapewnia:

- **upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach **zrównoważonego rozwoju** oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu,**
- **warunki do **rozwoju zainteresowań i uzdolnień** uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania wolnego czasu.**

Dyrektor szkoły lub placówki sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza **warunki harmonijnego ich rozwoju, organizuje udzielanie pomocy psychologiczno–pedagogicznej.**

Rozwiązywanie konfliktów

Za poprawne rozwiązanie konfliktów odpowiedzialny jest dyrektor szkoły.

Promowanie zdrowego stylu życia

Szkoła winna realizować programy i projekty edukacyjne m.in. w zakresie promocji zdrowego odżywiania i stylu życia.

*rozporządzenie MEN sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół,
ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia*

Przeciwdziałanie wykluczeniu

Do zadań szkoły należy:

- umożliwienie pobierania **nauki** we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną i niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami,
- **zaopiekowanie się** uczniem pozostającym w trudnej sytuacji materialnej,
- organizacja **pomocy materialnej** o charakterze socjalnym i motywacyjnym dla ucznia pozostającego w trudnej sytuacji materialnej.

Zdarzenia zagrażające bezpieczeństwu uczniów w szkole.

- **konflikty rówieśnicze, agresja, przemoc fizyczna lub psychiczna,**
- **wypadki podczas zajęć organizowanych przez szkołę,**
- **próby samobójcze, samookaleczenia, samobójstwa,**

Zagrożenia zewnętrzne (pożar, zatrucie substancjami trującymi),

- **uzależnienia** (narkomania, **dopalacze**, alkoholizm, nikotynizm),
- **czyny karalne** (przestępstwa na tle seksualnym, kradzieże, wymuszenia),
- **cyberzagrożenia** (internet, telefon komórkowy).

Czynniki sprzyjające wystąpieniu zdarzeniom zagrażającym bezpieczeństwu uczniów:

- **brak wiedzy** na temat aktualnego stanu i potrzeb szkoły w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny, brak przeglądów, nieznanomość przepisów prawa,
- **brak środków finansowych** na zapewnienie właściwych warunków bezpieczeństwa,
- **ograniczenia lokalowe** (zagęszczenie, hałas),
- **niewłaściwy system norm** obowiązujących w szkole (niejasny, niespójny system postrzegania norm przez pracowników i uczniów lub brak wypracowania systemu, np. zasad legitymowania osób postronnych wchodzących na teren szkoły),

-
- **niewłaściwa reakcja** na zachowania uczniów (bagatelizowanie zachowań, brak reakcji na drobne wykroczenia, brak skutecznej mediacji – w przypadku konfliktów),
 - **brak czujności** na pojawiające się nowe zagrożenia, np. cyberprzestrzeni,
 - **brak monitorowania** otoczenia szkoły celem rozpoznania czynników zewnętrznych sygnalizujących możliwość wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa w szkole (obserwacja szkoły przez osoby trzecie).

Na wzrost bezpieczeństwa uczniów w szkole mają wpływ:

- **świadomość** całej społeczności szkolnej możliwości wystąpienia zagrożenia oraz **umiejętność ich rozpoznania**,
- podejmowanie działań mających na celu **minimalizowanie ryzyka** wystąpienia zagrożenia,
- znajomość i stosowanie **zasad postępowania** w przypadkach wystąpienia zagrożenia, znajomość telefonów alarmowych, służ ratowniczych, do kierownictwa szkoły,

-
- systematyczne **zapoznanie** z obowiązującymi wewnętrznymi instrukcjami, np. dotyczącymi ewakuacji, alarmowymi,
 - wypracowanie wewnętrznych **procedur** postępowania/reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa uczniów,
 - **upowszechnianie** procedur,
 - zapewnienie **dostępności**.

Procedury postępowania w szkole w sytuacjach zagrożenia

Procedura - ustalony sposób postępowania obejmujący tryb i sposób przeprowadzenia danego działania wraz ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za realizację ściśle określonego zadania.

Procedura winna zawierać zapis o konieczności niezwłocznego poinformowania dyrektora szkoły o wystąpieniu zagrożenia.

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego uczniów:

- **ogłoszenia alarmu (pożarowego, skażenia substancją chemiczną),**
- **wystąpienia zachowań agresywnych w szkole,**
- **znalezienia substancji psychoaktywnych w szkole,**
- **na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszania pieniędzy/przedmiotów wartościowych,**
- **podejrzenia wystąpienia przypadku pedofilii,**

-
- **rozpoznania pornografii w szkole/rozpowszechniania materiałów pornograficznych,**
 - **podjęcie wystąpienia przypadków prostytucji,**
 - **wypadku ucznia w szkole,**
 - **popęnienia czynu karalnego,**
 - **na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego,**
 - **wystąpienia próby samobójczej, samookaleczenia i samobójstwa.**

Zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego

- **procedury reagowania w przypadku:**
 - **stwierdzenia dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych,**
 - **naruszenia prywatności lub wykorzystania wizerunku ucznia/pracownika,**
 - **nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w internecie (uwodzenie, zagrożenie pedofilią),**
 - **sekstingu, prowokacyjnego zachowania i aktywności seksualnej, jako źródła dochodu osób nieletnich,**

-
- **zagrożenia zdrowia w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu,**
 - **łamania prawa autorskiego,**
 - **korzystania z telefonów komórkowych celem nagrywania zachowań, wypowiedzi innych uczniów.**

tel. zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111

tel. dla nauczycieli i rodziców: 800 100 100

zgłaszanie nielegalnych treści:

dyzurnet@dyzurnet.pl,

tel. 801 615 005